

PWYLLGOR	Cydbwyllgor Ymgynghorol AHNE Llŷn
DYDDIAD	Tachwedd 18fed 2020
TEITL	Coronafeirws
PWRPAS	Diweddarau'r Aelodau
AWDUR	Swyddog AHNE
ARGYMHELLIAD	Derbyn yr wybodaeth

1.0 CYFLWYNIAD

- 1.1 Daeth y Coronafeirws i Ynysoedd Prydain yn nechrau 2020 a dechreuodd y cyfnod clo cyntaf ar 23ain o Fawrth. Yn ystod y cyfnod clo hwn roedd popeth heblaw siopa bwyd, modurdai a fferyllwyr ar gau a'r neges i bawb oedd i aros adref heblaw i ymarfer corff unwaith y dydd.
- 1.2 Roedd y newyddion dyddiol yn frawychus gyda'r niferoedd yn yr ysbytai ac mewn gofal dwys yn cynyddu yn ddyddiol a nifer marwolaethau yn dringo.

2.0 Y CYFNOD CLO

- 2.1 Roedd y cyfnod clo cyntaf, a oedd yn weithredol trwy y DU, rhan fwyaf o wledydd Ewrop ac yn wir llawer o wledydd y byd yn gyfnod hollol digynsail yn ein hanes.
- 2.2 Ar y cyfan roedd presenoldeb y feirws yng Nghymru, yn enwedig y siroedd gwledig fel Gwynedd yn isel ond roedd pawb yn wylriadwrus iawn ac yn cymeryd camau i warchod eu hunain a'r gymuned.
- 2.3 Roedd misoedd cyntaf y cyfnod clo yn dywydd braf a'r dyddiau yn hir. Ychydig iawn o draffig oedd ar y ffyrdd ac roedd pobol yn cerdded llwybrau a thiroedd yn agos i'w cartrefi. Daeth llawer i wybod mwy am eu hamgylchedd leol a sylwi a gwerthfawrogi ar fyd natur. Roedd mwy o ddefnydd ar siopa lleol, cynnyrch lleol a gwasanaethau ar y we.
- 2.4 Roedd y cyfnod clo yn anodd iawn i lawer o bobol oherwydd nad oedd yn bosibl gweld teulu a ffrindiau a'r cyfyngiadau oedd yn bodoli. Yn Llŷn, fel llawer o ardaloedd twristaidd eraill, roedd pryder fod rhai perchnogion ail-gartrefi ac ymwelwyr wedi dod i'r ardal a gwelwyd arwyddion gyda negeseuon yma ac acw.

3.0 Y DADGLOI

- 3.1 Gyda'r dad-gloi, a ddigwyddodd yn weddol gyflym, daeth pryderon am iechyd cymunedau lleol, cynnydd mewn trafndiaeth a phrysurdeb. Ar y llaw

arall roedd llawer o fusnesau oedd wedi bod ar gau yn falch o fedru ailagor ac ennill incwm felly dod a budd economaidd i'r ardal.

- 3.2 Mae'n ymddangos fod y pandemig wedi cael effaith ar y farchnad dai yn lleol (Penrhyn Llŷn). Yn y misoedd diwethaf mae llawer o dai wedi eu gwerthu, yn ôl y sôn, i bobol tu allan i'r ardal ac mae prisiau tai wedi cynyddu. Mae hyn wedi codi pryderon a thensiynau yn lleol.
- 3.3 Y canfyddiad oedd fod y niferoedd o ymwelwyr yn uwch, os nad yn sylweddol uwch, yn yr ardal. Dydi hynny ddim i'w synnu o ystyried fod pobol wedi bod dan glo am gyfnod mor hir ac fod cyfyngiadau a/ neu risgiau ar deithio tramor. Yn anffodus nid oes ffigyrau lleol safonol am niferoedd ymwelwyr ac mae achos i wneud arolygon cyson yn y dyfodol i gael darlun clir o'r sefyllfa.

4.0 YR UNED AHNE

- 4.1 Oherwydd y pandemig roedd pob digwyddiad cyhoeddus wedi eu canslo ac nid oedd yn bosibl hyrwyddo'r AHNE trwy'r dull hwn. Fodd bynnag roedd cyfathrebu cyson rhwng swyddogion i drafod effaith ac oblygiadau y pandemig, y cyfyngiadau, effaith ar brosiectau ayb.
- 4.2 Bu raid canslo digwyddiadau fel hyfforddiant sgiliau gwledig, teithiau cerdded, sgysrsiau, gwaith gyda gwirfoddolwyr ayb yr oeddem wedi bwriadu eu cynnal yn ystod y flwyddyn. Gobeithio gellir ail-afael yn hyn yn 2021.
- 4.3 Ni fu yn bosibl i ddsbarthu Llygad Llŷn yn ystod y Pasg fel a fwriadwyd ond llwyddwyd i wneud hynny yn mis Awst ar ôl i'r cyfyngiadau lacio. Cafodd y newyddlen ei dosbarthu trwy'r post, fel rhan o Llanw Llŷn ac thrwy rhai siopa ac atdnyniadau oedd wedi ail-agor.
- 4.4 Defnyddiwyd peth o'r amser yn ystod yr haf eleni i adolygu safle we AHNE Llŷn. Penderfynwyd llunio safle fyddai yn debycach i rai AHNE eraill Cymru ac yn haws i'r defnyddio – yn cynnwys ar ffôn symudol. Hefyd diweddarwyd yr wybodaeth a'r lluniau ar y safle a chynnwys linciau i brosiectau diweddar a'r cyfri Instagram. Bydd y safle newydd yn haws i'w diweddarau yn y dyfodol. Gweler www.ahne-lyn-aonb.org .
- 4.5 Roedd rhai ceisiadau cynllunio yn cael eu cyflwyno yn ystod y cyfnod clo ac fel roedd cyfyngiadau yn llacio roedd y niferoedd yn cynyddu. Mae'r Uned wedi parhau i roi sylwadau ar geisiadau perthnasol.

5.0 ARGYMHELLIAD

- 5.1 Derbyn yr wybodaeth.